

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/24/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2116216262
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlatica Javorová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2116216262.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlatice Javorovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Briškovej a JUDr. Terézie Mecelovej vo veci žalobkyne: Slovenský plynárenský priemysel, a.s., Mlynské nivy 44/a, 825 11 Bratislava, IČO: 35 815 256, zastúpenej splnomocnenkyňou: Jakubčák, advokátska kancelária, s.r.o., Michalská 14, 811 03 Bratislava, IČO: 47 255 706, proti žalovanej: W. R., nar. XX. Y. XXXX, trvale bytom O. XXX/X, U., o zaplatenie sumy 157,13 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo 4. januára 2018 č. k. 11Csp/17/2016-47 takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zvyškovo zamietajúcej žalobu a v časti trov prvoinštančného konania p o t v r d z u j e .

II. Žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 151,13 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05% ročne zo sumy 78,53 eur od 27.8.2015 do zaplatenia a úrokom z omeškania vo výške 5,05% ročne zo sumy 72,60 eur od 17.9.2015 do zaplatenia, a to do 30 dní od právoplatnosti rozsudku; II. vo zvyšku žalobu zamietol; III. žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobkyňi trovy konania v rozsahu 92% trov konania.

Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 52 ods. 1, § 53 ods. 1 a 5, § 488, § 489, § 517 ods. 2, § 588 O. z. (zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších zmien a doplnení); § 18 ods. 8 a § 47 ods. 1, § 82 ods. 1 písm. g/, ods. 5 ZoE (zákona č. 251/2012 Z.z. o energetike v znení nesk. predpisov); § 116 ods. 2, § 219 ods. 3, § 232 ods. 2 a 3, § 290, § 297 CSP (Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z.z. v znení neskoršieho predpisu); § 4 ods. 4 a 5 vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 265/1999 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o podmienkach pripojenia, dodávok a merania plynu; § 3 nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Vecne dôvodil, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu 15.7.2016, domáhala vydania rozhodnutia, ktorým by súd zaviazal žalovanú na zaplatenie jej sumy 157,13 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05% ročne zo sumy 3 eur od 28.1.2015 do zaplatenia, vo výške 5,05% ročne zo sumy 3 eur od 25.6.2015 do zaplatenia, vo výške 5,05% ročne zo sumy 78,53 eur od 27.8.2015 do zaplatenia a vo výške 5,05% ročne zo sumy 72,60 eur od 17.09.2015 do zaplatenia, ako aj náhrady trov konania. Vychádzal zo zisteného skutkového stavu, podľa ktorého žalobkyňa uzatvorila 12.3.2014 so žalovanou Zmluvu o združenej dodávke plynu pre odberateľa plynu v domácnosti, ktorej predmetom bolo poskytovanie dodávok a predaj plynu odberateľovi plynu v domácnosti do odberného miesta O. XXX/X, U.. Žalobkyňa riadne dodala zemný plyn na odbernom mieste, pričom žalovanej vyfakturovala sumu 3 eur ako náhradu nákladov za vystavenie a zaslanie upomienky dokladom č. 3160155164 z 13.1.2015, splatným 27.1.2015, sumu 3 eur ako náhradu nákladov za vystavenie a zaslanie upomienky dokladom č.

3170116220 z 10.6.2015, splatným 24.6.2015, sumu 78,53 eur za zabezpečenie prerušenia/obmedzenia dodávky zemného plynu z titulu neoprávneného odberu pre koncového odberateľa vrátane dopravy faktúrou č. 4900103619 z 12.8.2015, splatnou 26.8.2015, sumu 72,60 eur ako nedoplatok za obdobie od 19.4.2015 do 25.8.2015 faktúrou č. 7415861096 z 2.9.2015, splatnou dňa 16.9.2015, žalovaná vyfakturované sumy nezaplatila. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že medzi žalobkyňou ako dodávateľom a žalovanou ako odberateľom bola platne uzatvorená zmluva o dodávke zemného plynu, čím vznikol záväzkový vzťah, na základe ktorého sa žalobkyňa zaviazala žalovanej dodávať zemný plyn, ktorú povinnosť si splnila a žalovaná sa zaviazala zaplatiť kúpnu cenu za odobratý zemný plyn, ktorú povinnosť si nesplnila. Kúpna cena za odobratý zemný plyn bola žalovanej vyúčtovaná za obdobie od 19.4.2015 do 25.8.2015 vo forme nedoplatku na základe vyúčtovacej faktúry č. 7415861096 na sumu 72,60 eur s dátumom splatnosti dňa 16.09.2015. Zároveň z dôvodu, že pre neuhradenie pohľadávok žalobkyni išlo o neoprávnený odber plynu v zmysle § 82 ods. 1 písm. g/ ZoE, žalobkyňa bola nútená prerušiť distribúciu plynu, a preto zabezpečila prerušenie dodávky plynu do odberného miesta, za čo si vyúčtovala náhradu škody vo výške 78,53 eur faktúrou č. 4900103619 s dátumom splatnosti 26.8.2015. Žalovaná nedoplatok ani náhradu škody vyúčtované uvedenými faktúrami nezaplatila, pričom nebolo preukázané, že by žalovaná správnosť faktúr, či už správnosť fakturačného obdobia alebo vyfakturovaných súm namietala. Nakoľko nárok žalobkyne na zaplatenie nedoplatku ako aj náhrady škody v celkovej výške 151,13 eur (72,60 + 78,53), vyúčtované vyššie uvedenými faktúrami, považoval súd prvej inštancie za dôvodný, žalobe v tejto časti vyhovel a zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyni sumu 151,13 eur a nakoľko sa žalovaná so zaplatením peňažného dlhu dostala do omeškania, súd priznal žalobkyni zároveň aj úrok z omeškania 5,05% ročne z dlžných súm (72,60 eur a 78,53 eur), a to odo dňa nasledujúceho po splatnosti vystavených faktúr.

Žalobkyňa okrem súm 72,60 eur a 78,53 eur žalovanej vyfakturovala aj sumu 3 eur ako náhradu nákladov za vystavenie a zaslanie upomienky dokladom č. 3160155164 z 13.1.2015, splatným 27.1.2015 a sumu 3 eur ako náhradu nákladov za vystavenie a zaslanie upomienky dokladom č. 3170116220 z 10.6.2015, splatným 24.6.2015, t.j. spolu sumu 6 eur, v ktorej časti súd považoval žalobu za nedôvodnú. Dôvodil, že zmluva uzavretá medzi stranami má nepochybne povahu zmluvy spotrebiteľskej v zmysle § 52 a nasl. O.z.. Vo vzťahu k vyúčtovaným poplatkom za upomienky poukázal na skutočnosť, že žalobkyňa v konaní nepreukázala, že by takéto poplatky z uvedených dôvodov a v uvedenej výške boli medzi stranami v zmluve výslovne dohodnuté a zároveň neboli preukázané skutočné výdavky na upomienky, na ktoré by mohol vzniknúť nárok. Súdu nebol predložený žiaden cenník obsahujúci uvedené poplatky, pričom upomienku ani nemožno považovať za službu a už vôbec nie za službu, ktorá by poskytovala žalovanej určitý prospech, a za ktorú by bola žalovaná povinná platiť. Výška poplatku za upomienku bola jednostranne určená iba žalobkyňou a slúži iba jej účelu na vymozenie jej pohľadávky. Žalovanej sa za poplatky, ktoré jej boli účtované iba v záujme dodávateľa, neposkytuje žiadne plnenie a v konaní nebol zo strany žalobkyne predložený ani žiadny dôkaz, že si so žalovanou poplatok dohodla. Upomienka ako taká nemôže mať sankčný charakter, pretože by tak mala povahu tzv. skrytej zmluvnej pokuty, čo je vo vzťahu k spotrebiteľovi netransparentné. Keďže zmluvná podmienka, v zmysle ktorej by bol dodávateľ oprávnený požadovať od spotrebiteľa poplatok za upomienku, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 1 O.z., čo spôsobuje jej neplatnosť (§ 53 ods. 5 O.z.), dodávateľ nemá nárok na plnenie z takejto podmienky. Podporne poukázal napr. na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/23/2016 zo dňa 25.1.2017. Z uvedených dôvodov zamietol žalobu v časti uplatňovaných poplatkov za upomienky v celkovej výške 6 eur (2 x 3 eur) a keďže žalobkyni právo na ich zaplatenie nepriznal, nepriznal jej ani úrok z omeškania požadovaný z tejto sumy ako príslušenstvo. Vzhľadom k výške istiny s príslušenstvom, ku ktorej zaplateniu zaviazal žalovanú, jej určil na plnenie primeranú dlhšiu lehotu 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

V časti o trovách konania svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 251, § 255 ods. 1 a 2, § 257, § 262 ods. 1 a 2 CSP vecne tým, že žalobkyni bola z uplatnenej istiny 157,13 eur s príslušenstvom priznaná suma 151,13 eur s príslušenstvom, z čoho vyplýva hrubý úspech žalobkyne 96% a hrubý úspech žalovanej 4%, teda konečný čistý úspech žalobkyne je 92%, čo v konečnom dôsledku znamená jej nárok voči žalovanej na úhradu účelne vynaložených trov celého konania v rozsahu 92% trov konania, keď nezistil dôvody pre uplatnenie § 257 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku iba v jeho časti zvyškovo zamietajúcej žalobu podala včas odvolanie žalobkyňa s návrhom na jeho zmenu uložením žalovanej povinnosti zaplatiť žalobkyni 6 eur s príslušenstvom, alternatívne navrhla zrušenie rozsudku v napadnutej zamietajúcej časti a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie právne odôvodnila odvolacími dôvodmi uvedenými v § 365 ods. 1 písm. a/, b/, d/, f/ a h/ CSP. Podstata nesprávnosti rozhodnutia spočíva podľa

odvolateľky najmä v opomenutí postavenia a kompetencií Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej aj „ÚRSO“), v absencii právomoci súdu konať vo veci prijateľnosti, či neprijateľnosti obchodných podmienok žalobkyne, v nezohľadnení rozhodnutia ÚRSO, v nesprávnej aplikácii § 53 ods. 1 O.z., v nesprávnom postupe a rozhodnutí súdu z hľadiska jeho odôvodnenia, možného preskúmania, presvedčivosti a prijateľnosti, nepredvídateľnom postupe konajúceho súdu, v porušení ustanovení o odstraňovaní väd podania, v porušení ustanovení o zjavne nedôvodnej žalobe, v nesprávnom právnom posúdení, v tom, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobkyni, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces. Poukázala na osobitnú zákonnú úpravu a reguláciu vykonávanú ÚRSO s tým, že už v žalobnom návrhu upriamila pozornosť na kompetencie ÚRSO, ktorý úrad ako jediný zákonom určený štátny orgán má vo svojej kompetencii schváliť a tým i určiť obsah obchodných podmienok žalobkyne, v dôsledku čoho sú tieto podmienky regulovanými ustanovenia vo vzťahu medzi stranami. Z platného právneho poriadku (zo zákona o regulácii v sieťových odvetviach) a obchodných podmienok žalobkyne schválených a určených národným regulátorom vyplýva, aké právne predpisy sa vzťahujú na vzťah strán, že tu je definovaný cenník externých služieb a výkonov vydávaný dodávateľom, že neoddeliteľnou súčasťou zmluvy so spotrebiteľom sú obchodné podmienky schválené ÚRSO, ktoré podrobnejšie upravujú vzájomné vzťahy medzi dodávateľom a odberateľom a cenník dodávateľa v platnom znení, zverejnené na webovom sídle dodávateľa A., že neoprávneným odberom je, ak odberateľ nedodržiava zmluvne dohodnuté platobné podmienky, že obchodné podmienky žalobkyne boli schválené a tým i určené ÚRSO. Namietala porušenie postupu podľa § 138 CSP v neprospech žalobkyne, čo je v rozpore s tým, ako súd prvej inštancie odôvodnil svoje rozhodnutie a ako vo veci postupoval. Je daný zrejmy a presný postup ako postupovať v prípade zjavne nedôvodnej žaloby, čo by platilo i v prípade uplatnenia časti zamietnutého nároku, kedy pri neskoršom rozhodnutí súdu prvej inštancie (ktoré žalobkyňa považuje za nesprávne, súd ho však vydal a preto ho musí považovať za správne) namieta porušenie postupu podľa § 138 CSP v neprospech žalobkyne. Súd pri svojom neskoršom závere o zamietnutí časti nároku mal žalobkyňu vyzvať na späťvzatie žaloby v tejto časti z dôvodu jej zjavnej nedôvodnosti, čo však neurobil. Žalobkyňa by tak zároveň získala možnosť reagovať na doteraz nevyslovenú úvahu súdu o tom, ako posudzuje nárok na zaplatenie neskôr zamietnutého nároku (sumy 6 eur s príslušenstvom), čo jej však postupom súdu prvej inštancie bolo odopreté. Namietala, že súd prvej inštancie bez ohľadu na ostatné mal posudzovať to, že obchodné podmienky, zmluvné podmienky žalobkyne, odrážajú obsah regulačných ustanovení. Z rozhodnutí Súdneho dvora EÚ vyplýva, že vnútroštátny súd by mal osobitne skúmať možnú výluk. Súd prvej inštancie nemohol určiť záver o nepriznaní časti nároku s možným poukazom na neprijateľnosť zmluvnej podmienky v zmluvnej dokumentácii žalobkyne, nakoľko táto odráža obsah regulačných ustanovení (je priamo určená rozhodnutím regulačného úradu). S poukazom na § 17 ods. 13 ZoE bola odvolateľka názoru, že je zo zákona povinná odberateľa (v tomto prípade žalovanú) upomínať, čo žalobkyňa aj v tomto konkrétnom prípade urobila. Zo žiadneho ustanovenia platného právneho poriadku nevyplýva, že by bola žalobkyňa povinná znášať s tým spojené náklady, osobitne v situácii, kedy táto činnosť vyplýva len z porušenia povinnosti odberateľa plynu. Zo žiadneho cenového rozhodnutia nevyplýva, že by náklady na toto upomínanie boli súčasťou nejakej inej zložky, položky platenej žalovanou žalobkyni. Ani súd v napadnutom rozhodnutí neuvádza, že by mala žalobkyňa túto činnosť vykonávať bezodplatne (a prečo), resp. že by náklady na toto upomínanie boli súčasťou nejakej inej zložky, položky platenej žalovanou žalobkyni. Pri týchto nákladoch ide najmä o náklady sledovania úhrad žalovanej, náklady vyhotovenia upomienky, náklady obálky a kancelárskeho papiera, náklady podania zásielky na poštovú prepravu a náklady poštovného. ÚRSO schválil obchodné podmienky žalobkyne tak, že „Dodávateľ je oprávnený účtovať odberateľovi cenu za ďalšie služby a výkony súvisiace s dodávkou plynu, ktoré nie sú zahrnuté v cene za združenú dodávku plynu, a ktoré si odberateľ objednal, alebo ich svojím konaním, nekonaním alebo omeškaním voči dodávateľovi vyvolal, a to podľa cenníka externých služieb a výkonov, vydaného dodávateľom a zverejneného na svojom webovom sídle A.. Odberateľ podpisom zmluvy potvrdzuje, že sa s platným cenníkom služieb dodávateľa plynu oboznámil.“ (čl. IV bod 4). Žalovaná porušením svojich platobných povinností vyvolala povinnosť žalobkyne tejto zaslať a vystaviť upomienku. Z ust. § 17 ods. 13 ZoE vyplýva, že žalobkyňa musí sledovať úhrady žalovanej, neplnenie platobných povinností žalovanej musí zistiť a žalovanú musí upozorniť, a to všetko v rámci ochrany odberateľa plynu, nejedná sa teda o činnosť v záujme ochrany nejakých záujmov žalobkyne. Za toto jej následne patrí náhrada nákladov, ktorú jej priznáva ÚRSO tak, že dodávateľ je oprávnený účtovať odberateľovi cenu za ďalšie služby a výkony súvisiace s dodávkou plynu, ktoré nie sú zahrnuté v cene za združenú dodávku plynu a ktoré si odberateľ objednal, alebo ich svojím konaním, nekonaním alebo omeškaním voči dodávateľovi vyvolal, a to podľa cenníka externých služieb a výkonov, vydaného dodávateľom a zverejneného na svojom webovom sídle A. Nemôže sa preto jednať

o žiadnu sankciu, druh príjmu, či niečo podobné. Nie každá nerovnováha, ktorú spôsobujú ustanovenia zmluvných podmienok, je neprijateľná, ale takáto (neprijateľná) je nerovnováha značná. Z napadnutého rozhodnutia vôbec nevyplýva to, že by sa súd prvej inštancie problematikou nerovnováhy, či stupňa nerovnováhy akokoľvek zaoberal. Vytkla súdu prvej inštancie, že neaplikoval ust. § 53 ods. 12 O. z. (s poukazom na ktoré ustanovenie by súd zmluvné podmienky žalobkyne ako neprijateľné/neplatné určiť nemohol), že z rozhodnutia nevyplýva, že by súd skúmal okolnosti uzavretia zmluvy, osobitne to, že obchodné podmienky žalobkyne určuje/schvaľuje národný regulátor, čo vylučuje zlý úmysel, či podobne negatívne označiteľné konanie žalobkyne. Citovala ust. § 295 a § 303 ods. 2 CSP a podotkla, že pokiaľ by súd prvej inštancie chcel vec posúdiť komplexne, mohol si sám zadovážiť Rozhodnutie ÚRSO č. 0090/2013/P-OP z 29.11.2013, Rozhodnutie č. 0005/2015/P-OP z 31.7.2015, Rozhodnutie č. 0008/2015/P-OP z 2.12.2015, ako i vzorové obchodné podmienky ÚRSO, ktorý vypracoval vzorové podmienky a tieto zverejnil na svojom webovom sídle a z ktorých vyplýva správnosť a zákonnosť postupu žalobkyne v tejto veci a oprávnenosť jej nároku, ktorý si na súde uplatnila. Žalobkyňa ďalej namietala nepredvídateľnosť postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie s poukazom na § 138 a § 299 ods. 2 CSP s tým, že v tejto veci už bol vydaný platobný rozkaz, kde bola žalovaná zaviazaná na zaplatenie v celom rozsahu uplatnenom žalobkyňou (teda aj v rozsahu nároku zamietnutého), tento súd preto už posúdil tento nárok ako nárok súladný s platným právnym poriadkom a neskoršie rozhodnutie tohto súdu je preto pre žalobkyňu prekvapivé. Žalobkyňa bola názoru, že preferenciu platnosti právneho úkonu je nutné osobitne zastávať i v spotrebiteľských vzťahoch. Táto je osobitne namieste s poukazom na § 53 ods. 1 O.z. a s poukazom na § 53 ods. 12 O.z.. V tejto súvislosti poukázala na nálezy Ústavného súdu SR z 28.4.2014 sp.zn. IV. ÚS 15/2014, z 1.4.2015 sp. zn. I. ÚS 640/2014. Poukázala na to, že podľa smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách regulované zmluvné dojednania žalobkyne nepodliehajú preskúmvaniu (potvrdené napr. rozsudkom Súdneho dvora EÚ z 10.9.2014 vo veci C-34/13 Monika Kušionová proti SMART Capital, a.s.) a že teda nejde a nemôže ísť o možnú sankciu žalobkyne voči žalovanej. Citovala znenie ust. § 366 CSP s tým, že má za to, že nesprávnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie je odstrániteľná s prihliadnutím na vyššie uvedené, kedy namieta hlavne nedostatky spočívajúce v právnom posúdení, k čomu (náprave) nie je nutné, či vhodné predkladať dôkazy, či prostriedky procesného útoku, namietala, že sú splnené podmienky i pre novoty v odvolacom konaní, a to s prihliadnutím na § 366 CSP osobitne písm. a/, c/ a d/. Navrhla a predložila dôkazy, a to rozhodnutia ÚRSO, obchodné podmienky účinné od 1.1.2014 a od 1.9.2015 a tri cenníky externých služieb a výkonov. Bola názoru, že odvolaním napadnutý rozsudok je postihnutý vadou nepreskúmateľnosti z dôvodu nedostatočného odôvodnenia, v ktorej súvislosti poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - uznesenia sp.zn. 2Cdo 238/2008 z 30.11.2009 a sp.zn. 7Cdo 201/2014, rozhodnutia sp. zn. 8Sžo/191/2010 a sp. zn. 2M Cdo 7/2009, na § 220 ods. 1 CSP, R 37/1985, uznesenie Ústavného súdu SR III. ÚS 107/07, viaceré rozhodnutia Ústavného súdu SR týkajúce sa preskúmateľnosti rozhodnutí, rozhodnutia Európskeho súdu Vetrenko v. Moldavsko z 18.5.2010 a Ruiz Torija v. Španielsko z 9.12.1994, čl. 2 ods. 1 až 3 CSP.

3. Žalovaná sa k odvolaniu žalobkyne nevyjadřila, odvolací návrh nepodala.

4. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. a/, b/, d/, f/ a h/ CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zvyškovo zamietajúcej žalobu treba navzdory námietkam žalobkyne považovať za vo výroku vecne správny, keď súd prvej inštancie v miere postačujúcej pre rozhodnutie zistil skutkový stav a vec aj správne posúdil po právnej stránke.

5. Právny vzťah založený zmluvou medzi stranami konania je potrebné kvalifikovať ako spotrebiteľskú zmluvu, spĺňajúcu definičné znaky označujúce jej subjekty, a to spotrebiteľa (osobu, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej

činnosti) a dodávateľa (ktorý je osobou, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti). Podľa ustanovenia § 52 ods. 1 O.z. spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

V preskúmvanej veci súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na právnom názore, podľa ktorého žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno tvrdenia o uzatvorení dohody o výške nákladov za upomienku (3 eur). Okrem nepreukázania výšky skutočných nákladov predstavujúcich náhradu vynaložených nákladov, napr. poštovné, mzdové, režijné či iné náklady, žalobkyňa nepreukázala ani skutočnosť, že upomienku žalovanej aj skutočne zaslala a že náklady s tým spojené predstavujú požadovanú sumu.

Východiskom spotrebiteľskej ochrany je faktické nerovné postavenie vo vzťahu k profesionálnemu dodávateľovi a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a dostupnosť právnych služieb, ako i možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu pochádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednania pripravený a pri uzatváraní zmluvy je využívaný moment prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa. Spoločným znakom právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv je snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť a to formou obmedzenia autonómie vôle. Tá predstavuje elementárnu podmienku fungovania materiálneho právneho štátu, nie je však úplne absolútna a v rámci spotrebiteľských vzťahov je limitovaná princípom ochrany slabšej strany, teda spotrebiteľa, ktorý koná s dôverou v druhou stranu jej prezentovaný skutkový stav (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/127/2015).

Prioritne bolo potrebné vychádzať zo základnej požiadavky, že každá spotrebiteľská zmluva má vyjadrovať rešpekt k dodržiavaniu všeobecných zásad spotrebiteľského práva, a to náležitou obsahovou aj formálnou úpravou zmluvných podmienok, ktoré jednotlivo i vo svojom súhrne nenarušujú zmluvnú rovnováhu strán v neprospech spotrebiteľa. Práve jednoznačnosť a určitosť zmluvných podmienok má zásadne vyvážiť silnejšie postavenie dodávateľa pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy.

Predovšetkým je potrebné uviesť, že predloženou Zmluvou o združenej dodávke plynu z 12.3.2014 dohoda o výške nákladov za upomienku nebola preukázaná. Podľa tvrdenia žalobkyne v žalobe ďalšie práva a povinnosti strán konania boli stanovené obchodnými podmienkami, ktoré boli neoddeliteľnou súčasťou zmluvy, ako aj cenníkom služieb a výkonov, ktorý bol dostupný na internetovej stránke. Všeobecné obchodné podmienky, prílohy, vrátane cenníka predstavujú zložitý súbor údajov, ktoré jednotlivo i vo svojom súhrne značne narúšajú zmluvnú rovnováhu v neprospech žalovanej ako spotrebiteľa. Ide o obsahovo i formálne náročný text, znevýhodňujúci spotrebiteľa pri podpise zmluvy, vytvoríť si jednoznačný a správny úsudok, čím je znevýhodnený v porovnaní so žalobkyňou ako veriteľkou, ktorá zmluvu vytvorila (aj s ohľadom na jej profesionálnu skúsenosť, znalosť práva a dostupnosť právnych služieb, i lepšiu vyjednávaciu silu), bez možnosti ovplyvnenia obsahových a formálnych náležitostí uvedených listín, vrátane formulácie textu.

Žalobkyňa nepreukázala tvrdenú dohodu, podpísaním aj obchodných podmienok, ako i cenníka služieb a výkonov. Odkaz v zmluve na všeobecné obchodné podmienky, prílohy, cenníky, vyvoláva opodstatnene dojem nepodstatnej časti zmluvy na úrovni vysvetľujúceho charakteru a preto bežný adresát takéhoto úkonu nemôže očakávať, že okrem zmluvy, ktorú podpísal, sa nachádzajú v ďalších listinách ustanovenia, ktoré majú zásadný dopad na jeho práva a povinnosti.

Zmluvné podmienky, ktoré majú zásadný dopad na práva a povinnosti spotrebiteľa (žalovanej) nemôžu byť skryté v rozsiahlom zložito formulovanom texte a pokiaľ tak veriteľ, ktorý pripravuje zmluvu vo formulárovej podobe, učiní, spreneverí sa princípu dôvery a takémuto jeho konaniu nie je možné priznať právnu ochranu, pre značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán.

Dôvera spotrebiteľa v poctivé konanie dodávateľa predpokladá, aby v prípade jej narušenia súd nahradil zdanlivú (formálnu) rovnováhu faktickou. Spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred dodávateľom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah, vrátane výberu zmluvného typu, rozsah a spôsob formulácie textu (rozsudky Súdneho dvora Európskej únie C-240/98 až C 244/98, Oceano Grupo Editorial, C-168/05, Mostaza Claro).

Zmluvná sloboda spotrebiteľa pri určovaní, ktoré ustanovenia budú uvedené v zmluve a ktoré vo všeobecných podmienkach (prílohách) je iluzórna, keďže listiny vo formulárovej podobe pripravuje veriteľ. Argument, že spotrebiteľ je slobodný v tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, nie je namieste vzhľadom na to, že v jednotlivých odboroch podnikania postupujú spravidla zmluvní partneri spotrebiteľov obdobne a preto spotrebiteľ, ktorý by sa rozhodol nepristúpiť na vopred pripravené zmluvné podmienky, odsúdil by sám seba k životu mimo bežnú spoločnosť, bez využívania služieb. Nič také po spotrebiteľovi spravodlivo

požadovať nemožno. Od jeho zmluvných partnerov však naopak požadovať možno, aby sa vo svojej činnosti správali voči spotrebiteľovi poctivo (uvedené už odznelo v rozsudku Okresného súdu Chebe sp. zn. 15C/410/2009).

Súd prvej inštancie preto vecne správne posúdil uvedený uplatňovaný nárok žalobkyne ako nedôvodný, z dôvodu neunesenia dôkazného bremena tvrdení o uzavretí dohody o výške nákladov na vystavenie a zaslanie predmetných upomienok. Súd prvej inštancie tiež dôvodne konštatoval, že žalobkyňa nepreukázala ani konkrétnu výšku vynaložených nákladov na vyššie uvedené úkony, ktoré v dôsledku porušenia platobnej disciplíny žalovanou vznikli žalobkyni (ako ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére žalobkyne, v dôsledku porušenia právnej povinnosti). Pokiaľ žalobkyňa nepreukázala svoj nárok na úhradu nákladov z titulu zmluvného plnenia alebo zodpovednostného vzťahu, žaloba o zaplatenie úrokov z omeškania bola dôvodne zamietnutá, keďže žalobkyňa nepreukázala vznik nároku na zaplatenie predmetných nákladov.

Súd prvej inštancie dospel k správne mu záveru, že náklady uplatňované žalobkyňou ako zmluvné plnenie, dohodnuté v obchodných podmienkach a cenníku služieb, ktoré mali tvoriť neoddeliteľnú súčasť zmluvy medzi stranami, nepredstavujú služby, poskytujúce žalovanej akýkoľvek prospech, za ktoré by veriteľovi prináležala odplata.

Vzťah medzi stranami konania je vzťahom súkromnoprávnym, pre ktorý je charakteristická rovnosť strán (§ 2 ods. 2 O. z.). To znamená, že žiaden účastník právneho vzťahu nemôže inému účastníkovi tohto právneho vzťahu jednostranne uložiť povinnosť ani zriadiť oprávnenie. Náklady na upomienky predstavujú jednostranné paušálne platby, majúce sankčnú povahu, navyšujúce zmluvné nároky strán, bez dohody (vzhľadom na zásadu rovnosti subjektov súkromnoprávných vzťahov). S poukazom na uvedené v prípade, že uplatňované nároky žalobkyne, predstavujúce náklady, mali predstavovať nárok na reálne (nie fiktívne) náklady, bolo povinnosťou žalobkyne preukázať dôvod ich vynaloženia, majúci racionálnu ekonomickú opodstatnenosť, ako i výšku týchto nákladov (keďže dohoda so žalovanou ako spotrebiteľom preukázaná nebola), v akej žalobkyni vznikli. Žalobkyňa však ani v odvolacom konaní vynaloženie konkrétnych nákladov netvrdila, domáhajúc sa plnenia len na základe zmluvy, ktorej neoddeliteľnou súčasťou mal byť aj cenník služieb a výkonov dodávateľa (žalovanou nepodpísaný). Súd prvej inštancie dôvodne konštatoval, že žalobkyňa nepreukázala dohodu o výške nákladov na upomienky.

Podľa uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 115/03 z 3.7.2003: "Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces."

Čo sa týka námietky žalobkyne, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil, je potrebné uviesť, že požiadavka na riadne úplné odôvodnenie rozhodnutia predstavuje zásadu spravodlivého procesu, vyplýva to aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany aj taký, ktorý nie je pre rozhodnutie významný, bola daná v odôvodnení rozhodnutia odpoveď. Špecifická odpoveď sa vyžaduje na taký argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúcim (Ruiz Torija c./ Španielsko z 09.12.1994, séria A, č. 303-A; Hiro Balani c./ Španielsko z 09.12.1994, séria A, č. 303-B). Súd prvej inštancie vysvetlil, z akých dôvodov žalobe v časti nevyhovel, odôvodnenie jeho rozhodnutia zodpovedá kritériám odôvodnenia, ktoré sú upravené v § 220 ods. 2 CSP. Nie je možné konštatovať, že by rozhodovacím procesom došlo k odňatiu možnosti žalobkyne konať pred súdom a k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Za odňatie možnosti konať pred súdom a za porušenie práva na spravodlivý súdny proces nie je možné považovať to, ak súd prvej inštancie neodôvodní svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa.

K námietkam žalobkyne o porušení postupu podľa § 138 CSP a o nepredvídateľnom postupe konajúceho súdu, odvolací súd uvádza, že zo zákona nevyplýva žiaden priamy následok nesplnenia povinnosti uvedenia zjavnej nedôvodnosti žaloby, nie je možné dospieť k záveru, že by takéto porušenie povinnosti bolo vadou konania odôvodňujúcou prípadné zrušenie rozhodnutia vo veci samej. Neuvedenie predbežného právneho posúdenia nemožno považovať za procesný postup, ktorým by sa znemožňovalo strane uskutočnenie jej procesného práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V predmetnej veci boli splnené podmienky pre rozhodnutie bez nariadenia pojednávania (§ 297 písm. b/ CSP).

Skutočnosti uvedené v odvolaní žalobkyne neboli spôsobilé spochybníť správnosť skutkových a právnych záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie a vecnú správnosť rozsudku v napadnutej

časti, preto odvolanie žalobkyne z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov nemožno považovať za opodstatnené.

Odvolací súd riadiaci sa týmito úvahami a osvojujúci si aj dôvody súdu prvej inštancie preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zvyškovo zamietajúcej žalobu podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil. Odvolací súd potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie aj v časti o náhrade trov konania. Ak mala strana konania úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí (§ 255 ods. 2 CSP). Aby čiastočný úspech založil nárok na čiastočnú náhradu trov konania, musí to byť prevažujúci úspech, teda aby po porovnaní procesnej úspešnosti oboch sporových strán zostala ešte suma opodstatňujúca záver o prevažujúcom úspechu jednej zo strán sporu. V prejednávanej veci nebol namietaný rozsah úspechu žalobkyne 96% a úspech žalovanej 4%. Pomer úspechu a neúspechu strán tak predstavoval 92% v prospech žalobkyne, ktorej v uvedenom rozsahu bola náhrada trov konania pred súdom prvej inštancie priznaná. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia.

6. Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

Podľa § 251 CSP, trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

S prihliadnutím na výsledok odvolacieho konania, v ktorom bola vo veci samej plne úspešná žalovaná, vzniklo žalovanej právo na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobkyni. Odvolací súd jej však náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko podľa obsahu spisu jej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli, žiadne si neuplatnila a je v súlade s čl. 17 základných princípov CSP, zakotvujúcim procesnú ekonómiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2018 sp. zn. 7 Cdo 14/2018).

7. Tento rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. (§ 421 ods. 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. (§ 422 ods. 1 CSP)

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. (§ 424 CSP)

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77. (§ 425 CSP)

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil. (§ 426 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods.1 CSP)

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods.2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. (§ 429 ods.1 CSP)

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 ods.2 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. (§ 431 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. (§ 431 ods. 2 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. (§ 432 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. (§ 432 ods. 2 CSP)

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. (§ 433 CSP)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 434 CSP)

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. (§ 435 CSP)